

Landschapsvarken Bonte Bentheimer

Feestvarken of nieuw model voor verdienen?

Winterswijk, 19 oktober 2014

Henri Holster

Bonte Bentheimer hét feestvarken !?

erkend
door

Bonte Bentheimer
Een bijzonder varkensras!

??

WAGENINGENUR
For quality of life

Gevraagd, en toen...

kom niet op ons terrein

wij zijn één en al oor

Ikke
ehh HELLUP...

www.wageningenur.nl/landschapsvarken

WAGENINGEN **UR**
For quality of life

... dan maar aan de bal (of de speelbal)

WAGENINGENUR
For quality of life

Stellingen; eens of oneens?

Varkenshouder of varkenshoeder?

Ras instand houden door het op te eten!

Ras groot maken door het max te ver-commercialiseren

Nieuwkomers buiten de landbouw gaan het toch wel doen!

Stellingen en uitspraken (2)

Het varken het meest efficiënt kringloofdier (150 jaar geleden)

Oude kennis in een nieuwe jas, maar met economisch perspectief

Varkens van en voor het **landschap** of als **vleesproducent**?

Kansen voor de BB, in een wereld waar

- ✓ biodiversiteit belangrijk is en we de BB (e.a.) in stand willen houden
- ✓ nieuwe showcases nodig zijn om verbinding consument-boer (voedsel productie – consumptie) te herstellen
- ✓ 'we' hard op zoek zijn naar duurzaam geproduceerd voedsel
- ✓ voedsel- en smaakbeleving en waardering (??) weer langzaam terugkomen

Maar ook

nieuwe manieren van houden en benutten van dieren niet passen in ons systeem

Maar ondanks (of dankzij??)
alle belemmeringen
de veranderingen toch doorgaan!

☐ IT GIET OAN
☐ IT GIET NJIET OAN
(VJOLGEND JJAAR BJETER)

Stelling: over 5 jaar staat de vereniging voor ..

1. het varken 'los'
2. de multi-functionele benutting en waardering van het (landschaps)varken

nog paar zeldzame rassen erbij ..

Laat de varkens los

Nieuw perspectief voor boer en landschapsbeheer in Overijssel

NUR

WAGENINGEN UR
For quality of life

Landschapsvarken

Landschapsdecoratie
(idyllische plaatje
voor de recreant)

Eigen en specifieke
rol in natuurbeheer

Inkomsten voor de
varkenshoeder

Varkens als natuurbeheerders

verrassend

effectief

hartverwarmend

Functies van het
varken voor
natuurbeheer

Economisch perspectief

Mag het?
Kan het?

Belemmeringen
Regelgeving
Gezondheid

voor het landschap (en akkers)

- Goede beheerders van bos, akker, gras of hei
- Beter inzetbaar dan wilde zwijnen
- Dierlijke woeler van de bodem
 - omwoelen dichte zode
 - kiemkansen planten
 - zonder mechanisatie
- Opruimen overheersende plantsoorten (vogelkers, berenklauw en varens – maar pas op vergiftiging!!)
- Tegengaan vergrassing heide
- Opruimen oogstresten

NB wel gericht inzetten en niet te veel

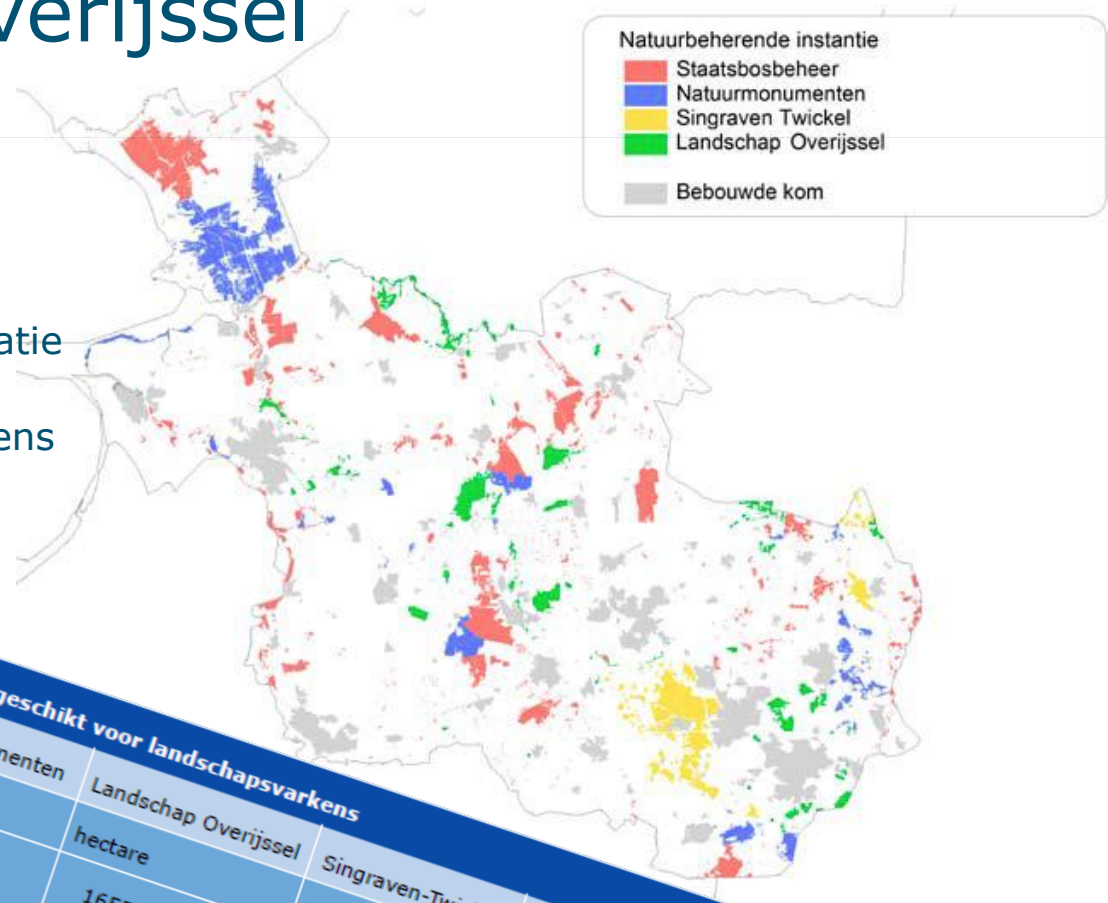

Perspectief in Overijssel

25.000 ha natuur

Extensief (licht) beheer vlgs rotatie

500 landschapsvarkens

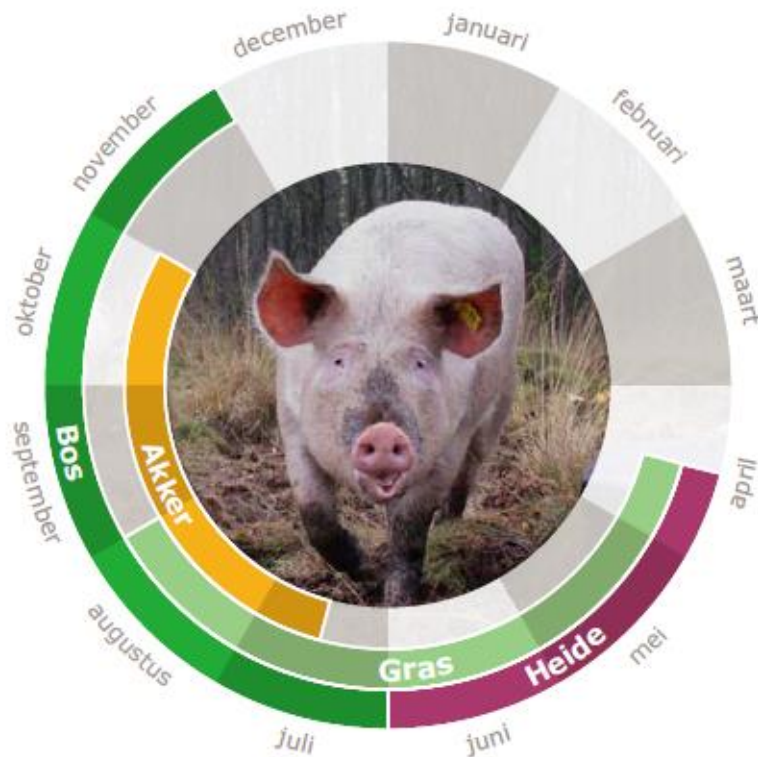
Bijna 25.000 hectare natuurgrond in Overijssel geschikt voor landschapsvarkens						
Grondgebruik	Staatsbosbeheer	Natuurmonumenten	Landschap Overijssel	Singraven-Twickel	Totaal	
	hectare	hectare	hectare	hectare	hectare	%
grasland	3915	2187	1655	1872	9629	26%
akker	374	203	189	461	1227	3%
bos	6255	1653	2321	2048	12277	33%
vergraste heide	454	262	613	136	1465	4%
Totaal					24.598	

De tabel laat zien hoeveel natuurgrond in de vorm van gras, akker, bos en vergraste heide, geschikt is voor landschapsvarkens. Het totaal is overigens geen 100 % omdat er ook kleine natuurbeherende organisaties zijn.

Perspectief in Overijssel volgens rotatieschema

Rotatieschema landschapsvarkens

In het schema is te zien op welke soort natuurgrond de landschapsvarkens wanneer kunnen lopen.

Ruim 500 landschapsvarkens per jaar te houden in Overijssel

Aantal varkens per jaar
bij extensieve houderij

Gras + akker	18
Gras + bos (juli - aug)	307
Gras + bos (sept - nov)	209
Gras + heide	2,5

Totaal	536
---------------	------------

Perspectief in Overijssel

theoretisch bij maximale inzet op natuur

per hectare:

- Gras: 10 varkens
- Akker: 10 varkens
- Bos: 10 varkens
- Heide: 0,5 varkens

Totaal ruimte voor
62.000 varkens
op de natuurgebieden in Overijssel

Perspectief in Overijssel

kosten vs opbrengsten

- Kostprijs lastig te berekenen
- Maar opbrengstprijs belangrijker (kg prijs min 200% tov biovlees)
- Afzet in topsegment markt
... of bij groeiende groep individuele betrokken consumenten (bijv crowd funders)
- Hoort ambachtelijke slager bij (6 in Overijssel?)
- Vierkantsverwaarding anders (?)

Obstakels en onzekerheden

Regelgeving

1. Natuurbeheerder of vleesproducent?
 - Landbouwhuisdieren?
2. Huisvesting? Is dat inrichting?
3. Bijvoeding?
Natuurlijke kringloop of mestwet van toepassing?

Regels bedoeld voor reguliere varkenshouderij.
Veel onduidelijk of ook van toepassing op landschapsvarken

Kans? -- Green deal??

Gezondheidsrisico's

Vele zoönosen (overdraagbaar op mens):

- Darmbacterie
- Toxoplasma
- Trichinella
- Influenza
- Vossenlintworm

Zoönosen risico klein maar aanwezig.

Vertellen!

Monitoren bij slachten

Risico's reduceren door verwerking (invriezen, voldoende verhitten ..)

Bedankt voor het loslaten

www.wageningenur.nl/landschapsvarken

WAGENINGENUR
For quality of life